

Ställskruven

13 februari

PERSONALTIDNING FÖR AB SANDVIK BAHCO NR 1, 1997

Ansvarig utgivare: Anders Gemfors
Redaktion: Martti Kaalikoski, Gunnel Lidberg

Lagret blir butik

Under året kommer en stor del av lagret att hyras ut. Vår nya hyresgäst är Ahlsell, som flyttar in under hösten -97. Våra lagerlokaler har stått tomma sedan lagret flyttade till Sandviken 1992.

Ingemar Johansson, vår fastighetschef:

– Det har varit svårt att hitta en lämplig hyresgäst till våra lagerlokaler, dels för att det är en speciell typ av industrilokal och dels för att det i många fall har krävts alltför stora investeringar från vår sida för att det skulle vara intressant.

Lokalen är från 60-talet och är speciellt avpassad att användas som lager åt Bahco. Jag tror att Ahlsell kommer att finna sig väl tillrätta hos oss efter vissa anpassningar av lokalen. Ombyggnationerna kommer vi att göra med egen personal från Fastighetsavdelningen för att hålla kostnaderna nere. Vi har kompetensen, men det är ont om tid eftersom vi måste hinna med det "löpande".

El-butik på Bahco

Ahlsell, som är en stor el- och rör-

Ingemar Johansson i den del av lagret som ska hyras ut.

grossist, kommer att flytta in med sitt lager och en butik, där man säljer direkt till kunder.

Totalt kommer de att hyra 950 m² av lagret och ytterligare 100 m² av höglagerdelen. Kontor för 4-5 personer ska byggas och dessutom behövs personalutrymmen som måste iordningställas före inflyttningen.

Ingemar fortsätter: – För att kunderna ska komma in i lokalerna måste området intill nuvarande lastkaj göras om och parkeringsplatser ska göras i ordning.

Andra fördelar

Sandvik Bahco får även andra fördelar av uthyrningen. Ahlsell levererar det mesta av el- och VVS-tillbehör till vår egen maskinpark, vilket innebär att vi inte behöver ha så stora egna lager av el- respektive VVS-reservdelar, utan de kan avhämtas direkt "nere" hos Ahlsell. Vi kan därmed skära ner ytterligare på kapitalbindningen.

Ofta är det också bråttom när det gäller den här typen av delar till våra produktionsmaskiner, så de måste hämtas med bil. Det slipper vi med leverantören så nära.

Dessutom hoppas vi att Ahlsell tar in Sandvik Bahcos produkter till försäljning i lokalen.

På gång ...

- 18/2 Besök av Sr Estancona, kvalitetschef på Super-Ego Tools i Spanien (leverantör).
- 19/2 20 personer från Arbetsförmedlingen i Eskilstuna här på studiebesök.
- 25/2 Tomas Alvarez från Sandvik i Argentina besöker Sandvik Bahco.
- 7-9/3 Sågar & Verktygs bandyturnering i Linköping. Sandvik Bahco deltar så klart!
- 10/3 Besök av 15 säljare från Latinamerika (Puerto Rico, Honduras, Dominikanska Republiken, Panama, Ecuador, Nicaragua, Peru, och Bolivia).

Kostnadsjakt!

Lika väl som vi hela tiden bevakar vår leveransservice, produktivitet, kapitalbindning osv, måste vi även bevakna våra kostnader i företaget. I det sammanhanget tänker vi säkert lite till mans: – "Vad kan jag göra? Det lilla jag använder av inköpta förnödenheter kan väl inte påverka kostnaderna i företaget." En annan vanlig kommentar är: – "Jaha! Nu ska vi jaga kostnader för suddgummin och pennor igen".

Vi kan alla påverka

Tro det eller ej, men vi kan alla dra vårt strå till stacken. Ett enkelt exempel är då vi kopierar. Hur många gånger tar vi inte den där extra kopian för att det ska räcka? (Man undrar hur vi klarade

oss innan det fanns så många kopiatorer.) Hur sköter vi oss då det gäller borrar, fräsar osv ute i produktionen?

Kostnadsjägarna

Utöver alla kostnadsställeansvariga, som naturligtvis har ett ansvar att se över de egna kostnaderna, har följande jägare utsetts för några av de tunga kostnadsposterna:

Kontorsmaterial *Roland Bjurling*
Telefonkostnader *Björn Juhlin*
Datakostnader *Gunnar Samuelsson*

Vi andra måste fungera som drevkarlar och "skrämma upp" kostnaderna så att de syns. Företaget kan då komma till skott och sänka dessa kostnader. Om man ser till debatten i samhället kan det i dag verka lite tjatigt att prata om att spara, men det är inte bara den offentliga verksamheten som måste spara. Vill vi ha ett starkt företag som är livskraftigt, måste även vi här på Sandvik Bahco ha ett grepp om våra kostnader.

Verkstadsrapporter

Från PV Standardtänger

Till ytbehandlingen har en ny tvättutrustning införskaffats. Investeringen som uppgår till 100.000 kronor kommer att innebära att hanteringen av gods blir enklare. Utrustningen kommer att installeras under vecka 7.

– Ämnen som ska kromas behöver inte transporteras till Elektroniktångverkstaden för att tvättas och det spar tid, berättar *Erik Grindlund*. Dessutom har vi kompletterat antalet korgar i svärtningsanläggningen för att öka kapaciteten. Vi har ett stort jobb framför oss och det är den layoutförändring som ska genomföras för att få ett ännu bättre flöde av våra tänger. (Ställskruven återkommer till detta.)

Från PV Smide

– Under den senaste tiden har vi haft stora maskinproblem, men de är nu på gång att lösa sig, berättar *Gunnar Lundblad*. – Det som är glädjande för oss här i Smedjan, är att det legosamarbete som vi haft en tid med Haldex börjar ge resultat och med tiden kommer det att bli en stor grej. Inför -98 kommer vi att smida cirka 20.000 detaljer och om det slår väl ut kommer den produktionen att tredubblas. Vi har fått det här jobbet i konkurrens med utländska smedjor och det är roligt att se att vi klarar ett tufft motstånd.

Från PV Elektroniktänger

Lars Höglund berättar:

– Den nya Rx-tången går väldigt bra och det innebär en ökad sysselsättning för oss på Elektroniktänger, men vi kommer inte att nyanställa. Det ökade personalbehovet kommer vi att lösa internt med omplaceringar från andra delar av företaget. Vi har haft lite "barnsjukdomar" i produktionen av den nya tången, men sedan vecka 6 har vi nått full produktion.

Från PV Skiftnycklar

– Vi har några projekt på gång, in-

formerar *Birger Kimson*. Den nya paketeringslinen har kommit igång. På Brotschavdelningen provar vi ett nytt sätt att lyfta en snurrfixtur. Idag lyfts den med luft, men vi ska istället lyfta den med kylvatten för att minska utsläpp av oljedimma. För att öka kompetensen på verktygsavdelningen har två personer varit på AMU för att lära sig mer om CNC-teknik. Igångkörningen av den nya hårdutrustningen går hyfsat och vi har kört samtliga storlekar genom anläggningen. Hur bra man än förbereder sig, får man ändå räkna med inkörnings"strul".

Dyrare porton fr o m den 1/3

Nyheter

- * Inrikes frimärken blir valörlösa
- * Viktgränsen för brev höjs till 2 kg
- * Priset på företagets dagliga post höjs

Portokostnader för företag

Viktgränser	Nuv. pris	Nytt pris	B-post (Ek.brev)
20 g	3,85	4,60	4,10
100 g	7,70	9,20	8,20
250 g	14,00	18,40	16,40
500 g	22,00	27,60	24,60
1.000 g	30,00	36,80	32,80
1.500 g		46,00	41,00
2.000 g		55,20	49,20

Sparttips

B-post eller Ekonomibrev tar lite längre tid (tre dagar), men är det inte allt för bråttom, använd det, speciellt när det gäller post över 100 g. Väger brevet mer än 20 g är det billigare att skicka fax.

Privattjänsterna

Frimärkena blir valörlösa. Portot för ett vanligt 20-gramsbrev blir ett frimärke. Priset för ett enstaka frimärke höjs till 5 kr. Hushållen erbjuds att köpa 100 rabatterade frimärken per år för 3,25 kr/st.

Reseskildring från Japan

Stig tillsammans med säljledning och säljare på Sandviks säljkontor i Tokyo.

där det gick att få kniv och gaffel. Det är mycket rent i Japan, bl a får man alltid före varje måltid en våtservett att torka händerna med. I städerna är det förbjudet att ha hund eller katt.

Vi besökte många olika typer av företag som säljer handverktyg och det är en mycket tuff marknad vad gäller konkurrenter inom handverktyg. Bahco skiftnycklar har en hög prisnivå samtidigt som det är en statusprodukt. Våra skiftnycklar och tänger har stora möjligheter om vi har en hög och jämn kvalitet samt ett bra rostskydd mot den höga luftfuktigheten. Slutanvändaren tycker bäst om svarta produkter som förknippas med kvalitet och krom uppfattas som billigt, trots det bättre rostskyddet.

Det gäller att ha tur ibland, vilket jag hade den sista veckohelgen när Sandvik hade en företagsutflykt som jag fick nöjet att delta i. Därmed fick jag se en del av landsbygden och kulturen.

Om allt går enligt planerna kommer den japanska säljledningen och säljare att besöka oss senare under året. Säljbolaget i Japan har stora möjligheter att nå framgång med våra produkter. Japan är en av Sandviks "hemmamarknader", den sjunde i fakturering.

Stig Lundh, produktchef skiftnycklar och rörtänger.

I slutet av november gjorde jag min första resa till Japan. Jag visste att det var viktigt att förbereda sig, läsa på om kulturen, förstå seder och bruk samt känna till en del om den japanska historien, vilket jag hade användning av i olika sammanhang. Avsikten med resan var att besöka kunder, informera om vårt företag och våra produkter tillsammans med säljbolagschef och säljare samt produktutbilda säljpersonalen i säljbolaget.

Det blev en mycket intensiv vecka med många "första gången"-upplevelser, långa dagar och korta nätter.

Efter flygresan på drygt 11 timmar som gick över Finland, Ryssland och Sibirien samt flygbuss från Tokyo till Yokohama gjorde jag mitt första kundbesök en söndagseftermiddag. Vi besökte en mycket stor och väl sorterad verktygsavdelning på ett varuhus i centrala Yokohama. Trots reströtthet, värmen och första mötet med så mycket människor blev det en lyckad information och företaget beslutade sig för att även ta upp våra tänger i sortimentet. Våra skiftnycklar finns redan etablerade hos ett antal återförsäljare och företagsnamnet **Bahco** är mycket välkänt. Man känner också till att **Bahco** är företaget med originalpatentet för skiftnyckeln. Min trötthet försvann och jag kände att det skulle bli en givande vecka.

Det gällde också att ha bra kondition. Det blev tunga väskor med prover, broschyrer och presenter att bära på. Presenter är betydelsefullt i Japan och presenten skall vara snyggt insla-

gen i exklusivt presentpapper. Presenten öppnas inte när givaren ser på. Visitkort är ett måste och skall överlämnas på ett speciellt sätt. De flesta kundbesöken gjordes via tunnelbana eller "Shikansen", deras motsvarighet till snabbtåg X 2000.

Trots alla människor - i Japan bor det 125 miljoner på mindre yta än Sverige - upplevde jag aldrig någon trängsel, allt flyter på, effektivt och rationellt. Jag har aldrig känt mig så säker någonstans - ingen brottslighet, fientlighet eller kriminalitet på gator och torg. Maten är speciell - ris, fisk och allt vad som går att äta från havet från sjögräs till bläckfisk. Även godis är nyttigt. Allt är tillverkat av naturprodukter.

I början var det lite ovant att äta med pinnar, fast efter en vecka kändes det naturligt och det blev pinnar på planet hem, trots att det var första måltiden

På besök hos en järnhandlare i Osaka.

Rehabilitering i verkligheten

Pentti på det tidigare jobbet.

Arbetsgivarens ansvar för rehabilitering av långtidssjukskriven personal är enligt lag långtgående. Arbetsgivaren ska göra utredning om vad som kan vara lämpligt att göra för att få den sjukskrivne tillbaka i arbete.

Svåra bedömningar

Vid sjukdomsfall där det finns en klar diagnos är det inte så svårt att finna åtgärder för att den anställde ska kunna återgå i arbete efter sjukskrivningen. Ofta har tyvärr den som drabbats av en långtidssjukskrivning besvär som kanske är diffusa och inte ens läkarna kan ställa en diagnos som kan vara till hjälp för exempelvis en omplacering. Dessutom är ofta de jobb som finns inom industrin likartade och ger därmed små möjligheter till en förändring av arbetsituationen.

Pentti - Ett fall för rehabilitering

För att spegla lite av vad som kan hända då någon drabbas av en sjukdom som leder till långtidssjukskrivning, har vi följt Pentti Huotari. Pentti har jobbat på Tångavdelningen under många år och mest med sittande jobb, där han bl a justerat tänger. Ryggproblemen har varit mer eller mindre allvarliga under åren.

Pentti opererades för diskbräck

Han hoppades att problemen nu skulle var slut, men efter en tids arbete klarade inte ryggen jobbet som han hade, trots att det egentligen var ganska lätt. Han arbetade då med att färdigställa tänger, vilket bl a innebär skaffning, märkning och kontroll.

Problemen återkom

En längre sjukskrivning började. Hur kommer man igen?

Vid planeringen av ett åtgärdsprogram träffas Birgitta Wright - Försäkringskassan, Martti - Personalavdelningen, Ella - Företagshälsovården, Erik - PV-Standardtänger och Pentti. Olika åtgärder diskuterades fram, men gruppen fastnade för Ryggprojektet "Dallas", som drivs av Akademiska Sjukhuset i Uppsala. Kostnaden för behandlingen delades mellan företaget och Försäkringskassan.

Pentti: - Visst är det svårt att sitta i en sån här grupp och försöka hitta något som ska hjälpa min rygg. Själv är man ingen rehabexpert, men när man

varit sjuk länge och då man lever med en ständig smärta, är allt värt att prova. Jag genomgick en psykisk, men framför allt en fysisk träning, för att lära mig att leva med min onda rygg. Träningen var väldigt tuff och visst undrade jag om det skulle hålla. Efter en månad kändes det väldigt bra och jag åt inga mediciner, men efter ytterligare några veckor kändes det som om jag var tillbaka vid utgångsläget igen.

Under behandlingstiden besökte Pentti sin arbetsplats med en arbetsterapeut, som videofilmade Penttis arbetsituation. De diskuterade sedan filmen med utgångspunkt från hans ryggbesvär.

Från vänster: Pentti, Britt-Marie Åhman - kurator och Lennart Ljungkvist - rehabiliterare.

Åter till jobbet

Vid en gemensam träff på Rehab-kliniken, där samtliga tidigare nämnda deltog plus läkare och kurator från sjukhuset, diskuterade man fram en modell för Pentti att träna sig in i arbetet på avdelningen igen. Modellen bygger framför allt på en försiktig start, där det gäller att bryta gamla invanda bete-

enden som påverkar i negativ riktning.

Pentti: - Visst känns det lite nervöst. Tänk om jag inte klarar att komma igen! Det skulle vara en besvikelse för alla och inte minst för mig själv. Det är som vi sagt tidigare - Det gäller att bryta det gamla invanda mönstret som man har jobbat efter tidigare.

Ändrade regler

Som nog alla vet, har bestämmelser om att arbetsgivaren betalar sjuklön för de 28 första dagarna, med första dagen som karensdag, trätt i kraft från den 1/1 -97. Likaså har högkostnads-skyddet för öppen hälso- och sjukvård fått ett tak på 900:- kronor.

Högkostnads-skyddet för läkemedel har ett tak på 1.300:- kronor och administreras av apoteken.

Vi på Företagshälsovården har rätt att stämpla i högkostnads-kortet samt att även utfärda frikort. Patienten skall själv ta initiativet till detta.

Ella Borg, FHV

Saws and Tools

Företagssammankomst

Den årliga företagssammankomsten hölls i Enköping den 3 februari. Syftet med mötet är att affärsområdesledningen tillsammans med PC-cheferna träffar facken från samtliga produktcentra i Sverige för att diskutera strategiska frågor. Årets möte hade *Kvalitet* som huvudtema.

Utöver detta presenterade Göran Gezelius, Dieter Uhlman och Anders Ågren: Inför 1997, Investeringar/Investeringpolicy samt Affärsplan och Resultat. Facken hade egna överläggningar om gemensamma frågor i Sågar och Verktyg.

Kreativ avslutning

Den långa konferensdagen avslutades med en middag, där samtliga produktcentra hade uppdraget att göra ett kort underhållningsprogram. De olika PC'na framförde sketcher och sångnummer. Ställskruven lyckades få in en medarbetare under föreställningen och vi kan som enda tidning visa bilder på några av sångnumren.

Den hemliga sekten "Bahco Brothers" med Abbot Anders "Tången" Gemfors (med gloria) i spetsen. *Från vänster:* Broder Bennet "Ritarn" Ernlund, Broder Erik "Standard" Grindlund, Broder Roger "Skyddet" Lundin, Abbot Anders, Broder Roland "Milö" Bjurling, Broder Birger "Nyckeln" Kimson och Broder Lennart "Ledarn" Bodén. *Utänför bild:* Broder Gunnar "Smidet" Lundblad, Broder Björn "Nalle" Juhlin och Broder Nils-Ola "Metallarn" Pahlin.

Sångkvartetten "Villa Strand Sisters". *Från vänster:* Amalia Ågren, Görel Gezelius, Olivia Bengtsson och Marlene Dietrich Uhlman.

Uppföljning av Kvalitets- utbildningen

Det här har
vi klarat

Leif Jansson pekar på informationsproblemet.

Efter den massiva utbildningsinsatsen i *Kvalitet* som alla anställda genomgick, har det nu blivit dags att redovisa vad vi kom fram till i grupparbetena. En hel del kritik om hur vi jobbar framkom.

Information/Kommunikation

Den kanske viktigaste kritiken behandlade hur vi informerar och kommunicerar i organisationen. Det visar sig av kritiken att det inte är lätt ha en bra dialog igång, så att alla upplever att de kommer till tals.

Vi måste bli bättre på att först och främst informera varandra om vad som händer. Dessutom måste vi lära oss att prata med varandra om de olika problem som finns för att kunna lösa dem på ett effektivt sätt. Det är där problemet uppstår som det ska lösas. Det var en av de viktiga punkterna i "Tänk om"-projektet.

Många tycker att det är fel att på skärmställningarna visa besökare och kunder att vi har problem, men vi på Ställskruven anser att det tvärtom visar våra besökare och kunder att vi försöker ta till oss problemen och därmed kan vi säkert lösa dem.

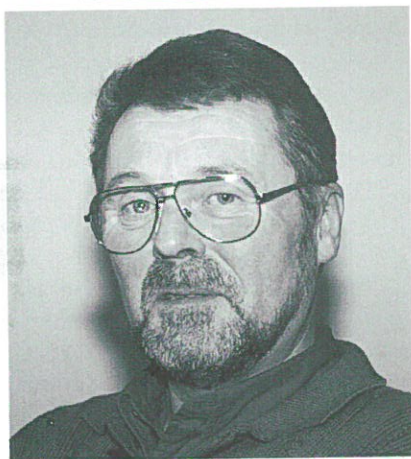
**Du har väl inte glömt
Vår Kvalitetspolicy?**

Våra produkter och tjänster skall motsvara kundernas förväntningar och upplevas vara bättre än våra huvudkonkurrenters.

Bo Bengtsson

– Efter att ha jobbat på Westerås Maskiner i Morgongåva - jag växte upp i den trakten - och senare på Bahco Ventilation i Enköping, kom jag hit till Bahco Verktyg i september 1979. Jag har jobbat som inköpare under alla år. Detta förändrades då Sandvik kom in i bilden. Under årens lopp har jag jobbat med inköp av det mesta, men här på Bahco köpte jag mest stål på slutet. Hela inköpsavdelningen decentraliserades i samband med "Tänk om" och då kom jag hit till Tångverkstaden och fick jobbet som "supplyare". Det är klart att när vi var inne i omorganisationen så var det inte roligt, men nu i efterhand tycker jag att det var en lärorik period och man märker att det kan vara nyttigt med förändringar. I dag arbetar vi mer som en grupp och det gör ju jobbet roligare när man får hoppa in på nya saker.

Rolf "Wilner" Appelkvist

– Efter yrkesskolan på Gevärsfaktoret i Eskilstuna jobbade jag som experimentarbetare på Stathmos. 1963 anställdes jag på Lindströms som ritare och konstruktör. Där var jag i cirka 10 år. 1980 byggdes den nya fabriken i Eskilstuna. Jag fick då ansvaret för planeringen av inflyttningen i de nya loka-

Vi presenterar PV Standard- tänger Kontoret

Erik Grindlund

– I januari -94 kom jag hit till Sandvik Bahco - alla Enköpings-grabbars drömarbetsplats. Innan det, efter mina ekonomistudier, jobbade jag med marknadskoordinering på SECO Tools i Fagersta. Efter tiden på SECO och innan Bahco, arbetade jag på ett mindre företag i Stockholm.

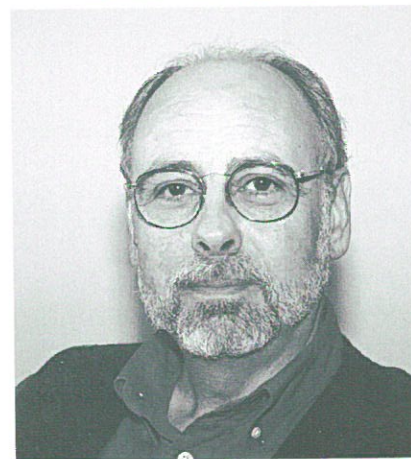
Här på Bahco började jag som produktchef för Standardtänger och sedan ett halvår tillbaka är jag produktverkstadschef för Standardtänger. Det här jobbet är stimulerande, bl a därför att man har så mycket kontakt med folk. Det som diskuteras i "Tänk om", att t ex mer ansvar förs ut på medarbetare i produktionen, ser jag som en självklarhet. Jag tror att det är ett bra sätt att ta tillvara den enorma erfarenhet och kompetens som finns på avdelningen. När alla släpper loss sina kunskaper kan vi lösa de flesta problemen. Nästa steg på Standardtänger är att vi ska göra om layouten för att nå ett rationellare flöde.

lerna. Jag har faktiskt flyttat tillverkningsenheten två gånger, eftersom jag även var ansvarig för flyttningen till Enköping 1991. Under den här tiden har jag hunnit med några olika jobb, bl a som säljare på Lindströms för den nordiska marknaden. Dessutom var jag under en tid PV-chef på Elektroniktänger innan de båda tångverkstäderna slogs ihop till en produktverkstad.

Torsten Hemlin

– Jag kom hit till Bahco 1962 och började på ritkontoret som det hette. Det var en stor avdelning då. Vi var 18 personer som jobbade med verktygskonstruktion och produktkonstruktion. Innan hade jag varit på ASEA i Västerås. Det har ju hänt en hel del här genom åren. Den senaste omorganisationen, då vi decentraliserade, har väl sina för- och nackdelar. Det kan kännas lite orationellt ibland, men på det sätt som den övriga organisationen jobbar är det nödvändigt att vi följer med i utvecklingen.

Bengt Nyman

– 1973 började jag den sista gången här på Bahco. Det är den femte gången. På den tiden fanns det gått om jobb och jag ville prova på olika saker. Jag jobbade bl a som grävmaskinist, asfältläggare, lastbilschaufför, mobilkranförare. Sedan jag började här 1973 har jag jobbat som arbetsledare på olika avdelningar. Idag har vi inga arbetsledare i den gamla bemärkelsen, utan vi som arbetar på tångkontoret jobbar som en grupp produktstekniker. Dessutom har jag personalansvaret. Jobbet idag är roligt för att det innehåller så mycket. När man arbetar i en grupp, så hjälps alla åt med att lösa problemen.

1897, Ett händelserikt år

För 100 år sedan var de dominerande händelserna Stockholmsutställningen och Andrée-expeditionens förberedelser och start från Spetsbergen mot Nordpolen.

Salomon August Andrée

Uppslutningen kring Andrée och hans planer på en ballongfärd till Nordpolen var enorm. Därför tog det bara ett par veckor att få ihop de 130.000 kronor som projektet beräknades kosta. Omräknat till dagens penningvärde motsvaras det av cirka 7 miljoner kronor.

Förste och störste sponsorn var Alfred Nobel med 65.000 kronor. Bland övriga sponsorer märktes friherre Oscar Dickson, känd sponsor av geografiska expeditioner, som bidrog med 30.000 kronor, liksom HM Konungen, Oskar II, vilken också var expeditionens beskyddare. Med därtill kompletterande penningtillskott var projektet ekonomiskt i hamn. Även bidrag i andra former strömmade in från olika håll.

Bland andra från Aftonbladet (brevduvor), AB L M Ericsson & Co (telegraf) och Enköpings Mek. Werkstad (verktyg).

Vem var S.A. Andrée?

Salomon August Andrée var apotekarson från Gränna och född den 18 oktober 1854. Av båda föräldrarna hade han arvt skarp intelligens, stark vilja, envishet och en redbar karaktär. Han hade av naturen stark fysik och härdade sig genom friluftsliv och sport.

Han gick i läroverk i Jönköping, bedrev studierna framgångsrikt, skötte sig utmärkt och fick en mängd premier. De fortsatta studierna bedrev han på Teknologiska Institutet i Stockholm, nuvarande Tekniska Högskolan. På Institutet trivdes Andrée utmärkt. Fysik var hans huvudintresse, men skötte också studierna i övriga ämnen på ett mönstergillt sätt. År 1874, vid 20 års ålder, utexaminerades han som civilingenjör.

Efter två år som ritare och konstruktör på en mekanisk verkstad i Stockholm reste han djärv, stolt och en smula övermodigt trotsig till Amerika. Redan tidigt hade Andrée gripits av intresse för luftsegling och i Philadelphia uppsökte han en erfaren luftseglare för att ta del av hans erfarenhet och kunskap. Efter ett halvt år i Amerika återkom Andrée till Sverige och innehade några ingenjörsbefattningar och en kort tid en egen mekanisk verkstad.

I början av 1880-talet deltog han i en vetenskaplig expedition till Spets-

bergen. Andrées uppgift var att anskaffa den tekniska utrustningen och göra luftelektriska mätningar. Genom energi och uppfinningsförmåga lyckades Andrée utomordentligt väl med sitt uppdrag.

Ännu i våra dagar vet de flesta vem S A Andrée var, men ytterst få är medvetna om den roll han spelade i det starka industriella uppsving som Sverige fick mot slutet av förra århundradet.

Ingenjör på Patentbyrån

År 1884 blev han en av de först anställda vid den nyinrättade Patentbyrån, som senare blev Kungl. Patentverket, nuvarande Patent- och Registreringsverket. Patentbyrån skulle främja uppfinnarverksamhet och samtidigt hjälpa den unga svenska industrin att skydda sina uppfinningar. Andrée visade sig vara rätt man på den platsen.

Man kan utan större överdrift påstå att varje svensk uppfinning och industriman av betydelse fram till mitten av 1890-talet på något sätt påverkades av Andrées tjänsteutövning.

År 1886 tog han initiativ till bildande av Svenska Uppfinnarföreningen. Han valdes till föreningens förste ordförande och var dess primus motor. J. P. Johansson var en av Uppfinnarföreningens första medlemmar.

Hans E Söder,

J.P. Johansson-Sällskapet

Källor

Andréemuseet, Gränna

J.P. Johansson Museet, Enköping

Med örnen mot Nordpolen

Sandvik uppåt på Patentlistan

Sandvik har avancerat upp till 2:a plats i patentlistan i Sverige och upp till 13:e plats på den europeiska listan.

Sandvik skaffade 46 patent under förra året. Siemens leder med hela 239 säkrade patent. Det bästa svenska företaget är Ericsson, som ligger femma på Europa-listan.

Vi på Ställskruven tycker det är glädjande att Sandvik satsar på utveckling och forskning. Det är de nya idéerna som garanterar en framtid för företaget. (Från DI 17/1-97)

Skidåkningen i Fädrens Spår närmar sig. Det är inte mer än två veckor kvar. Ställskruven tog pulsen på *Bernt Berglund* under ett av hans dagliga träningspass.

Inför Vasaloppet

Hur många är ni kvar i truppen och hur går träningen? – Ingen har hoppat av. Vi är fortfarande 10 stycken som ska åka. Träningen har inte varit lätt i år, eftersom vi har så lite snö, men alla har hållt igång med barmarksträning på olika sätt. Antingen springer vi eller åker rullskidor. Själv tränar jag i Sekvensen varje dag på lunchen - benträning och stakningsträning - och sedan tränar jag hemma på kvällen. Jag tar bara ledigt från träningen på fredagskvällen.

Hur många Vasalopp har du kört? – Jag började 1986 när vi hade ett stort pådrag för Vasaloppet på Bahco och

sedan har jag kört sex gånger. Vi var faktiskt 54 stycken som åkte -86. Sedan har det minskat för varje år, men i år har vi fått med oss några ungdomar, så nu blir vi 10 stycken. Vi kommer att ha två egna serviceteam ute på spåret.

–Hur gör ni med vallningen? – Det är Roger Lundin som är vår vallningsexpert, men vi vallar tillsammans på kvällen innan.

Blir det rekordtid i år? – Nej, det tror jag inte. Mitt personliga rekord är på sju timmar och det slår jag nog inte. Det märks ju att man blir äldre för varje år. De första 65 km brukar gå bra, men sedan är det viljan som gäller.

Vinnare

"Hitta svenska städer!"

Tävlingen i Ställskruven 8/96

Harald Söderlund (pensionär)

Uno Andersson

Miklos Neumann

Rolf Rönngren

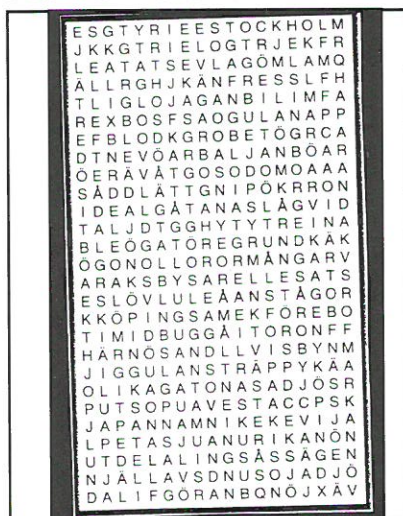
Kaija Harju

Vinnarna får varsin Penninglott som pris. Grattis och lycka till i dragningen!

Harald och Uno, Era lotter kommer per post!

Här är de 35 städerna (några läses bakifrån)

Lodrätt: Södertälje, Skellefteå, Kalix, Helsingborg, Haparanda, Arvika, Borås, Hjo, Lund, Nyköping, Nässjö, Kramfors, Eksjö.

Vågrätt: Stockholm, Malmö, Alvesta, Göteborg, Norrköping, Öregrund, Skara, Eslöv, Luleå, Köping, Härnösand, Visby, Avesta, Alingsås, Växjö.

Diagonalt: Skövde, Norrtälje, Östersund, Umeå, Uppsala, Eskilstuna, Falun.

Många har lyckats hitta flera städer och det har vi naturligtvis godkänt.

Finn sex fel!

Rätt bild

Fel bild

Ringa in de sex "felen" på den högra bilden ovan och skicka eller lämna in Din lösning till Gunnel på Personalavdelningen senast den 12 mars. Penninglotter delas ut som priser till de fem först öppnade rätta lösningarna.

Namn: